

Світ визнав соціальну відповідальність бізнесу (СВБ) як один із ключових елементів національної та транснаціональної політики. Це підтверджується такими міжнародними документами, як: Компендіум Європейської Комісії 2014 «Корпоративна соціальна відповідальність: національні політики держав ЄС»; Вказівки Міжнародної організації економічної кооперації та розвитку 2011 «Зарубіжні інвестиції та транснаціональні корпорації»; Глобальний договір, Принципи дотримання прав людини та інтересів бізнесу, Глобальна конвенція проти корупції 2011 ООН; Стандарт ISO 26000:2010 «Соціальна відповідальність організацій»; Декларація фундаментальних принципів дотримання прав людини на робочому місці 1998 Міжнародної організації праці та іншими.

Європейською Комісією у 2014 році визначено пріоритетні напрями СВБ у країнах ЄС, серед яких є і сфера освіти. До сфери освіти належать різні за формою компоненти навчальної діяльності. Предметом аналізу сфери освіти є не тільки процеси навчання, соціокультурного розвитку людини, а й усе те, що впливає на них, супроводжує їх. Отже, загалом сфера освіти охоплює всю життєдіяльність людей, соціальних груп — тих, хто навчається, навчає та обслуговує навчальний процес.

Проблеми СВБ в Україні в сфері освіти:

✓ закритість українських компаній для широкої громадськості – для більшості компаній детальна інформація про її діяльність є даними для суто внутрішнього користування. Лише чверть з опитаних підприємств мають затверджені кодекси поведінки (місію, кодекс етичних правил, проголошені цінності тощо);

✓ нерівномірне врахування інтересів заінтересованих сторін: найчастіше компанії враховують інтереси споживачів та органів державної влади, найрідше – недержавних організацій і дослідницьких організацій, навчальних закладів, співпраця з якими практично відсутня.

Пропозиції щодо реалізації принципів СВБ в Україні в сфері освіти:

➤ проводити періодичні конференції з питань впровадження та результативності СВБ в Україні за підтримки державних органів влади та із залученням органів місцевої влади, місцевих громад, ЗМІ та організацій громадянського суспільства, академічних кіл;

➤ у світлі нового Закону України «Про освіту», ВНЗ України разом з Міністерством освіти і науки України опрацювати можливість включення вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу» до навчального процесу вищих навчальних закладів і бізнес-шкіл, а також програм підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців; сприяти створенню відповідних вітчизняних підручників і навчальних матеріалів;

➤ підтримати наукові дослідження у сфері СВБ на національному та регіональному рівнях.

*Шемет Т.С., к.е.н.,
доцент кафедри банківської справи*

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ – БАЗОВИЙ ПРИНЦИП НОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ ХХІ СТОЛІТТЯ

За останні 35 років інновації та нові технології кардинально змінили наше життя. Четверта промислова революція, яке перетворює суспільство на цифрове, зумовлює фундаментальні зміни всіх аспектів людського життя, включаючи сферу освіти. Це стало однією з основних передумов для реструктуризації системи освіти різних країн.

Нова парадигма вищої освіти, зорієнтована не на процес, а на результат навчання, упродовж кількох років реалізується у США і деяких європейських країнах. Цей процес є віддзеркаленням «тектонічних» зрушень у розвитку людства, коли у центрі суспільно-економічних процесів постає людина з інноваційним типом мислення і здатністю до діяльності інноваційного типу. Така людина має бути здатною сприймати зміни, творити зміни, жити у постійно змінюваному середовищі — нові знання, нові ідеї, нові технології, нове життя. Цілком очевидно, що за цих умов наукова, освітня діяльність набувають нового могутнього імпульсу.

На думку учасника Всесвітнього економічного форуму у Давосі Йоханна Шнайдер-Амманна – президента Швейцарії, сьогодні важливо, щоб освіта давала людям навички та особистісні цінності. Отже, посил до аудиторії в першу чергу має стосуватися цінності та індивідуальності кожного. Це має бути, скоріше філософська розмова, не пов'язана з технологіями і технікою безпосередньо [1].

Одним із ключових принципів нової парадигми вищої освіти є студентоцентризм, що означає нові підходи до розуміння сутності освітніх процесів. Прийшов час відійти від переконання, що освіта – це передача знань, натомість це – креативний діалог і співпраця з людьми по всьому сві-

ту, уміння ставити питання, формувати критичне мислення, обговорення, дебати, вивчення інших культур тощо. Використання найрізноманітніших інтерактивних методик проведення занять, зокрема таких, як мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра, проблемно-пошуковий і дискусійний методи та ін. Зусилля викладача мають бути спрямовані на залучення переважної більшості студентів до наукової дискусії з проблемних актуальних питань, отримання навичок активних комунікацій, безконфліктного спілкування, ораторського мистецтва.

Водночас, впровадження нових освітніх технологій має базуватися також і на історичному досвіді вітчизняної науки й педагогіки, практиці інтерпретації українською освітою європейських ідей.

Реформування вищої освіти в Україні у напрямку розвитку студентоцентризму є невідворотним і безальтернативним шляхом в умовах, коли «небачений раніше обсяг знань та інформації, їх стрімке зростання та ускладнення знецінюють просте засвоєння фактів, опанування застиглих алгоритмів та вивчення усталених теорій» [2].

Література

1. Будущее образования: уроки неопределенности [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biz.liga.net/upskill/all/stati/3225018-budushchee-obrazovaniya-uroki-neopredelennosti.htm>
2. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект) [Електронний ресурс] – Режим доступу до тексту : mon.gov.ua/img/zstored...HEReforms...11_11_2014.pdf.

Шереметьєва О.Ю., к.ю.н., доцент кафедри міжнародного та європейського права

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ: НОВІТНІЙ ПІДХІД У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Освітня галузь є однією з найдинамічніших сфер суспільного життя, що має відповідати рівню розвитку та вимогам сучасного суспільства. Останнім часом в Україні, враховуючи інтеграцію нашої держави в європейський простір, все гучніше йдеться про реформування сфери освіти загалом, і вищої освіти, зокрема.

Новий Закон України «Про вищу освіту» покликаний забезпечити правове підґрунтя для розвитку вищої освіти, проведення відповідних реформ з метою забезпечення надання якісно нових, конкурентоспроможних освітніх послуг. І хоча у ст. 1 цього Закону прямо не зазначається термін «студентоцентризм» [1], багато його положень ґрунтується саме на цьому принципі. Так, відповідно до ст. 47, освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів і спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості [1]. У свою чергу, особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, через органи студентського самоврядування можуть брати участь в управлінні цим закладом, в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти, вносити пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм тощо (ст. 40) [1]. Таким чином, забезпечені правові засади участі студентів в управлінні вищими навчальними закладами та їхній вплив на освітній процес, у тому числі і на його змістовну частину.

Однією з форм освітнього процесу і його невід'ємною складовою є практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, що здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними внз договорами або у його структурних підрозділах (ст. 51) [1]. Враховуючи важливість практичної підготовки для формування фахових умінь, навичок і компетентностей студентів, потрібних для подальшого працевлаштування після завершення навчання та отримання відповідної кваліфікації, законодавець з метою забезпечення необхідної якості вищої освіти та якості освітньої діяльності, серед учасників освітнього процесу виділяє фахівців-практиків, які залучаються на освітньо-професійних програмах, і роботодавців (ст. 52) [1]. Однак, не дивлячись на деякі правові колізії щодо термінологічного визначення та застосування такої правової категорії, як «роботодавець» [2, с. 379–382], законодавцем створені необхідні правові умови для співпраці бізнесу та академічних кіл у процесі підготовки конкурентоспроможних фахівців, у тому числі в юридичній сфері.